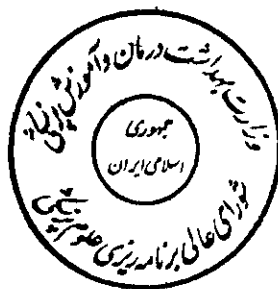

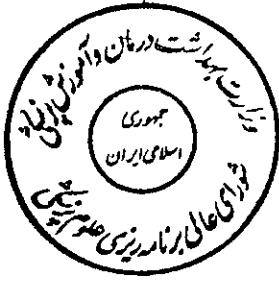
جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مشخصات کلی ، برنامه و سرفصل دروس
برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D)
رشته گفتار درمانی

مصوب بیست و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۸۲/۱۰/۲۷

بسمه تعالی

برنامه آموزشی

دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتار درمانی

رشته : گفتار درمانی

دوره : دکتری تخصصی (Ph.D)

دبیرخانه تخصصی : دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در بیست و چهارمین جلسه مورخ ۸۲/۱۰/۲۷ براساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتار درمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد :

۱) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتار درمانی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تاسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج : موسسات آموزشی عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲) از تاریخ ۸۲/۱۰/۲۷ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتار درمانی در همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتار درمانی در سه فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رای صادره در بیست و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۰/۲۷ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

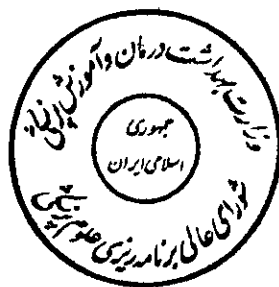
مورد تأیید است

دکتر محمدرضا صبری
دبیر شورای عالی برنامه ریزی
علوم پزشکی

دکتر حسین کشاورز
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی
بهداشت و تخصصی

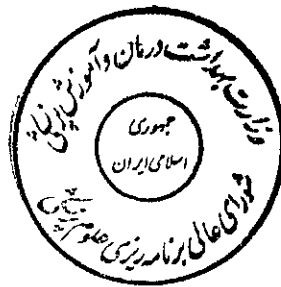
رای صادره در بیست و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۰/۲۷ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود. /ب

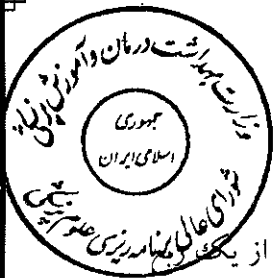
دکتر مسعود پزشکیان
وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی
ورئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی دوره
دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتار درمانی

مقدمه:

با اینکه از عمر رشته گفتار درمانی به عنوان یکی از شاخه های نسبتاً جدید توانبخشی بیش از یک قرن نمی گذرد، اما در همین مدت کوتاه، به عنوان یکی از رشته های مورد نیاز و دارای کاربردهای فراوان، راه خود را در میان سایر علوم توانبخشی باز کرده است. این رشته با انواع مختلف اختلالات گفتار و زبان سر و کار دارد که پرداختن به هر یک از آنها، خود در بر گیرنده حوزه های مطالعاتی وسیعی است که پژوهش در آنها منجر به گرایش های تخصصی می شود. بنابراین تأسیس دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتار درمانی امکان پژوهش های بومی و مطالعات عمیق در مورد هر یک از اختلالات گفتار و زبان را برای دانش پژوهان و علاقمندان این رشته فراهم می سازد. تحقیقات در زمینه اختلالات گفتار و زبان علاوه بر فراهم کردن زمینه های معیاریابی رشدی گفتار و زبان، ارتباط بیش از پیش این رشته با سایر علوم از قبیل عصب شناسی زبان، روان شناسی زبان، علوم اعصاب پایه، جراحی های ترمیمی، نواقص اندامهای تولید گفتار و پژوهشهای بالینی و تجربی را نیز فراهم می سازد.

۱- تعریف رشته:

رشته گفتار درمانی یکی از رشته های توانبخشی است که به تربیت افراد متخصصی می پردازد که بتوانند با برقراری ارتباط مناسب با بیماران دارای اختلالات گفتار و زبان در زمینه ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات مربوط و با تکیه بر آخرین یافته های علمی به آنها کمک کنند. دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتار درمانی مجموعه ای هماهنگ از فعالیتهای آموزشی، بالینی و پژوهشی بین رشته ای برای هدفهای بالینی و توانبخشی در زمینه اختلال های گفتار و زبان است که به دریافت بالاترین مدرک تحصیلی در زمینه آسیب شناسی و درمان اختلالات گفتار و زبان می انجامد.

۲- فلسفه تدوین برنامه:

توانایی زبانی انسان موهبتی الهی است که در رشد شخصیت فردی و فرهنگی او برای رسیدن به مدارج عالی معنوی نقش بسیار بالایی دارد. در حقیقت، پرورش زبان مادری، از نخستین روزهای زندگی آغاز و تا پایان عمر ادامه دارد. علاوه بر این، با توجه به مبانی معنوی، اخلاقی و پرورشی زبان در هر جامعه و با توجه به کرامت و برابری همه انسانها در دستیابی هر چه بهتر و بیشتر از زبان مادری برای برقراری ارتباط و رشد و تعالی فرهنگی، توجه به آموزش و پرورش درباره ماهیت زبان و مبانی علمی آن برای تعالی فرهنگ جامعه و سازگاری انسانها و خانواده و نگهداری جامعه در سطح بالایی از سلامت روانی از اولویت بسیار

بالایی برخوردار است.

شناسایی موانع رشد و پرورش زبان در جامعه و یافتن راه حل های مناسب درمانی برای انسانهایی که با مشکلات ارتباطی مواجه هستند یکی از رسالتهای مهم رشته گفتار درمانی است.

۳- مأموریت:

برنامه متون درسی این رشته دارای محتوای مأموریتی روشنی است که با توجه به آنها، راه حل های درمانی برای بیماران دارای اختلالات گفتار و زبان را شناسایی می کند و تأثیر مثبت روشهای درمانی در رفع نواقص ارتباطی و برقراری روابط مناسبتر انسانی و معنوی بین بیماران و اجتماع را به آنها می آموزد. برخورد و دیدگاه تخصصی های مداخله گر دیگر نیز به کیفیت این آموزش افزوده می نماید و فراگیری خدمات ذکر شده را در سایر بخش های مرتبط با آسیب شناسی گفتار و زبان هموار می سازد. دیدگاه تخصصی در توانبخشی اختلالات گفتار و زبان با تکیه بر وظیفه مداخله ای گروهی رشته های وابسته به توانبخشی گفتار و زبان، به این کیفیت درمانی کمک کرده و فراگیری خدمت درمانی کیفی را در سطح جامعه افزایش می دهد.

۴- چشم انداز:

با توجه به مبانی معنوی، فرهنگی و پرورشی زبان در پیشبرد توانایی های معنوی و استعداد های فردی، از فارغ التحصیلان رشته گفتار درمانی انتظار می رود از ماهیت فلسفی و علمی زبان به نحو مطلوب آگاهی داشته تا در فعالیت درمانی خود بتوانند نیازهای ارتباطی و مشکلات یادگیری زبان را در سطوح مختلف بیماران در اجتماع شناسایی کرده و راه حل های مناسب برای درمان اختلالات موجود در جامعه خود را ارائه داده و به ارتقای سلامت روانی اجتماع کمک نمایند.

۵- نقش و وظیفه:

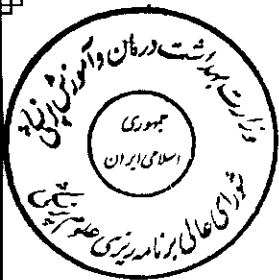
دانش آموختگان دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتار درمانی در جنبه های تشخیصی، درمانی و پژوهشی انجام وظیفه خواهند کرد. وظایف حرفه ای فارغ التحصیلان به شرح زیر می باشد:

وظایف پژوهشی:

- انجام پژوهشهای مربوط به انواع اختلالات گفتار و زبان در حیطه های آسیب شناسی، تشخیص و درمان.
- انجام پژوهشهای مربوط به هنجارهای گفتار و زبان، خصوصاً در گویشهای مختلف زبان فارسی.

- **وظایف تشخیصی:** تشخیص موارد پیچیده انواع اختلالات گفتار و زبان.

- **وظایف درمانی:** درمان موارد پیچیده انواع اختلالات گفتار و زبان.

۶- اهداف:

هدف از ایجاد دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتار درمانی تربیت افراد حرفه ای است که با فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و بالینی و درمانی پیشرفته، مبتنی بر آخرین دیدگاه ها و رویکردهای علمی در زمینه های خاص آسیب شناسی گفتار و زبان مسلط شده و با انجام پژوهش نظام یافته و معتبر بومی نه تنها به تقویت مبانی پژوهشی این رشته بپردازند بلکه بخشی از بار آموزشی - درمانی و توانبخشی کشور را در حوزه اختلالات ارتباطی گفتار و زبان به دوش گرفته و گامی در جهت پیشبرد این رشته در سطح معیارهای علمی جهانی بردارند.

۷- استراتژیهای اجرایی برنامه آموزشی:

برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی علاوه بر توجه به بالا بردن کیفیت سلامت روانی اجتماع، به شناسایی مشکلات ارتباطی جامعه و پیشگیری از بروز اختلالات زبانی در دوران رشد نیز توجه مخصوص دارد. به همین منظور، علاوه بر توجه به مبانی علمی یادگیری و پرورش زبان در دوران رشد به زمینه های پزشکی و بیماری شناسی اختلالات بومی گفتار و زبان در ایران توجه داشته و علاوه بر انجام پژوهشهای بومی در این زمینه ها در گسترش ابزارها و آزمونهای تشخیصی - درمانی مورد نیاز برای زبانها و اختلالهای زبانی بومی تأکید خاص دارد.

۸- محتوا:

با توجه به فراگیری همه جانبه در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) این رشته و محتوای دروس مرتبط با اختلالات گفتار و زبان، دانش آموختگان این دوره، می توانند با تقویت توانایی های ذهنی خود و با رعایت قوانین و اصول دروس یاد گرفته، مبتنی بر نیاز جامعه فرصتی مناسب فراهم بنمایند تا تجارب و مفاهیم کلیدی جدید را با توجه به محتوای مفاهیم تئوریک (نظری) آنها به مهارتهای حرفه ای درمانی مناسب تبدیل سازند.

محتوای برنامه آموزشی این رشته در سه حوزه آموزشی، پژوهشی و بالینی طراحی شده تا دانشجویان بتوانند علاوه بر تسلط به زمینه های نظری با مبانی علمی گفتار و زبان آشنا شده و از طریق برنامه های پژوهشی وابسته به دروس اختصاصی مربوط به راهکارهای مناسب تشخیصی - درمانی دست یابند. به همین منظور در محتوای برنامه درسی، دروس علوم پایه و دروس تخصصی نیز پیش بینی شده است. دروس اختصاصی اجباری ۱۶ واحد است و بر حسب موضوع پایان نامه، هر دانشجو موظف به

انتخاب ۱۰ واحد از دروس اختصاصی اختیاری با توجه به نظر استاد راهنما می باشد.

۹- ساختار دوره :

- طول دوره تحصیلی:

مدت زمان لازم برای گذراندن دروس و تدوین پایان نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی تابع آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) می باشد.

الف - مرحله آموزشی:

در مرحله آموزشی دانشجو موظف است ۲۶ واحد درسی را در مدت مجاز با موفقیت بگذراند. در این مرحله، در سه نیمسال پیوسته طبق برنامه کارآموزی (۱)، (۲) و (۳)، دانشجویان در مراکز آموزشی-درمانی و بیمارستانی دانشگاه زیر نظر استادان مربوط با انواع آزمونهای بالینی و پیرابالینی اختلال های رشدی و اکتسابی گفتار و زبان و همچنین با شیوه های ارزشیابی، تشخیص و درمان اختلالات مختلف آشنا می شوند.

ب - مرحله پژوهشی:

مرحله پژوهشی پس از موفقیت در مرحله آموزشی آغاز و با تدوین پایان نامه و دفاع از آن پایان می پذیرد. تعداد واحدهای پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی ۲۰ واحد است.

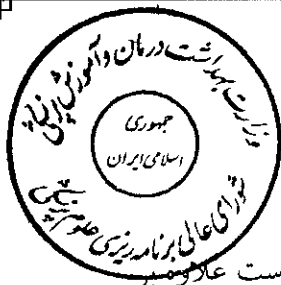
تعداد کل واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی ۴۶ واحد به شرح زیر است:

۱۶ واحد	دروس اختصاصی اجباری
۱۰ واحد	دروس اختصاصی اختیاری
۲۰ واحد	پایان نامه

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشگاه دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را حداکثر به میزان تعیین شده در آیین نامه آموزشی مقطع مربوط بگذراند.

- شرایط و نحوه پذیرش دانشجوی:

داوطلبان شرکت در آزمون دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی لازم است علاوه بر داشتن شرایط عمومی پذیرش دانشجوی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شرایط اختصاصی زیر را نیز داشته باشد:

داشتن مدرک کارشناسی گفتاردرمانی به انضمام مدرک کارشناسی ارشد در یکی از رشته های گفتار درمانی، زبانشناسی و کودکان استثنایی از یکی از دانشگاه های معتبر داخل یا خارج کشور که به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.

مواد آزمون ورودی و ضرایب آن:

ردیف	نام درس	ضریب
۱	زبان شناسی نظری و زبان شناسی بالینی	۲
۲	آسیب شناسی اختلالات رشدی و اکتسابی زبان	۲
۳	روانشناسی زبان پیشرفته	۲
۴	نوروفیزیولوژی و نوروآناتومی پیشرفته گفتار و زبان	۲
۵	نوروپاتولوژی زبان	۲
۶	آسیب شناسی و روشهای درمان اختلالات گفتار	۳

فصل دوم

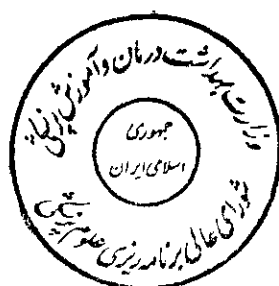
برنامه و جدول دروس دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

جدول (الف): دروس کمبود و جبرانی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

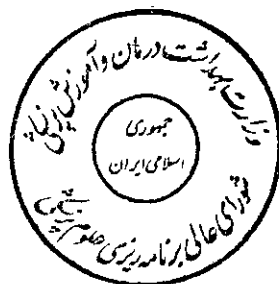
کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات نظری	ساعات عملی	جمع ساعات
۱	نوروفیزیولوژی و نوروپاتولوژی مغز در ارتباط با گفتار	۲	۳۴	-	۳۴
۲	زبان شناسی و آواشناسی کلینیکی	۲	۱۷	۳۴	۵۱
۳	سمینار روند طبیعی پردازش زبان	۲	۳۴	-	۳۴
۴	سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی	۱	۹	۱۷	۲۶
	جمع	۷	۹۴	۵۱	۱۴۵

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشگاه دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را حداکثر به میزان تعیین شده در آیین نامه آموزشی مقطع مربوط بگذراند.

جدول (ب): دروس اجباری دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی

نام درس	تعداد واحد	ساعات نظری	ساعات عملی	جمع
۵ کاربرد آمار پیشرفته در پژوهشهای بالینی گفتار و زبان	۲	۳۴	-	۳۴
۶ روشهای تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان	۲	۱۷	۳۴	۵۱
۷ اصول آزمون سازی برای تشخیص و ارزیابی اختلالهای گفتار و زبان	۲	۳۴	-	۳۴
۸ سمینار پژوهشی بالینی در اختلالات گفتار و زبان	۲	-	۶۸	۶۸
۹ آزمایشگاه گفتار و زبان	۳	-	۱۰۲	۱۰۲
۱۰ بررسی و مطالعه شاخصهای طبیعی گفتار و زبان	۲	۳۴	-	۳۴
۱۱ کارآموزی	۳	-	۱۵۳	۱۵۳
جمع	۱۶	۱۱۹	۳۵۷	۴۷۶

جدول (ج): دروس اختیاری دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات نظری	ساعات عملی	جمع ساعات	پیش نیاز
۱۲	ارزیابی و درمان اختلالات صدا	۲	۱۷	۳۴	۵۱	آزمایشگاه گفتار و زبان
۱۳	مبانی نظری لکنت و روشهای درمان	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۴	آسیب شناسی و درمان اختلالات تولید	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۵	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی دستگاه شنیداری	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۶	آسیب شناسی و توانبخشی گفتار و زبان در افراد مبتلا به افت شنوایی	۲	۳۴	-	۳۴	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی دستگاه شنیداری
۱۷	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان	۲	۳۴	-	۳۴	-
۱۸	عصب شناسی زبان	۲	۳۴	-	۳۴	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان
۱۹	مدلهای شناختی در تولید و درک گفتار و زبان	۲	۳۴	-	۳۴	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان
۲۰	نظریه های رشدی زبان و شناخت	۲	۳۴	-	۳۴	-
۲۱	آسیب شناسی و روشهای درمان اختلالات رشدی زبان	۲	۳۴	-	۳۴	نظریه های رشدی زبان و شناخت
۲۲	مباحث پیشرفته در زبان شناسی بالینی	۲	۳۴	-	۳۴	زبان شناسی و آواشناسی کلینیکی
۲۳	آسیب شناسی و روشهای درمان زبان پریشی	۲	۳۴	-	۳۴	مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان

دروس اختیاری ۲۴ واحد است که دانشجو موظف است بر حسب موضوع پایان نامه و زیر نظر استاد راهنما به میزان ۱۰ واحد از واحدهای این جدول را انتخاب و با موفقیت بگذراند.

زبان شناسی و آواشناسی کلینیکی

کد درس: ۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیش نیاز: ---

هدف: آشنایی با چگونگی تجزیه و تحلیل جنبه های مختلف زبان از دیدگاه بالینی.

سرفصل درس: ۱۷ ساعت نظری و ۳۴ ساعت عملی

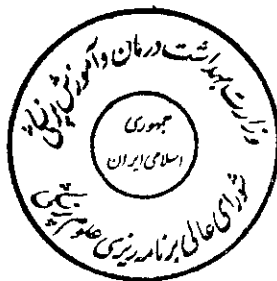
- ۱- مبانی نظری زبان شناسی نوین و دیدگاه های جدید در مطالعه گفتار و زبان.
  - ۲- زبان شناسی بالینی، تعاریف و دیدگاه ها.
  - ۳- آواشناسی و واج شناسی بالینی.
  - ۴- روشهای بررسی و تجزیه و تحلیل گفتار فارسی معیار و دارای اختلال بر اساس اصول زبان شناسی و آواشناسی بالینی.
  - ۵- شاخص های ارزیابی زبان.
  - ۶- نحوه ارزیابی سطوح مختلف زبانی در اختلالات گفتار و زبان افراد فارسی زبان.
- عملی:
- تحلیل نمونه های گفتار طبیعی.
  - تحلیل نمونه های گفتار دارای اختلال.
  - بررسی ویژگی های آکوستیکی - ادراکی گفتار دارای اختلال با استفاده از

ابزار آزمایشگاهی.

منابع:

- 1- Lesser, Ruth & Arnold, Edward. Linguistic Investigation of Aphasia. London: Whurr Pub. 1981.
- 2- Crystal, David. Grammatical Analysis of Language Disability. London: Whurr Pub. 1987.
- 3- Crystal, David. Clinical Linguistics. London: Whurr Pub. 1981.

فصل سوم

سرفصل دروس دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

نوروفیزیولوژی و نوروپاتولوژی مغز در ارتباط با گفتار

کد درس: ۱

تعداد واحد: ۲ واحد

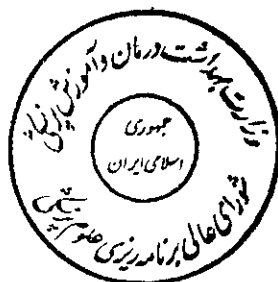
نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف: آشنایی با مبانی عصب - روانشناسی زبان و ارتباط آن با گفتار و زبان.

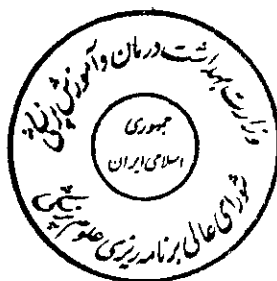
سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- ۱- تعریف عصب - روان شناسی و تاریخچه آن.
- ۲- آراء و عقاید جدید در رابطه با سازمان بندی قشر مغز.
- ۳- تعریف عصب شناسی زبان و تاریخچه پیدایش آن.
- ۴- پردازش اطلاعات زبانی در نیمکره های مغز.
- ۵- عملکرد های زبانی نواحی زیر قشر مغز.
- ۶- دیدگاه های عصب شناسی زبان:
  - دیدگاه تقلیل گرا.
  - دیدگاه کل گرا.
  - دیدگاه سازمان بندی عملکردی مغز.
  - دیدگاه تکوینی.
- ۷- مبانی عصب شناختی اجزای زبان: فونولوژی، مورفولوژی، نحو، معنا، کاربرد.
- ۸- آسیب های زبانی ناشی از ضایعات مغزی.

منابع :

- 1- Chapey, Roberta. Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. 4th Ed. London. Williams and Wilkins. 2001.
- 2- Brad, Shaw, Mattingley, Jason B. Clinical neuropsychology. California: Academic Press. 1995.
- 3- Reisberg, Daniel. Cognition: Exploring the Science of the mind. (2nd ed). Newyork: Norton & Company. 2001.

سمینار روند طبیعی پردازش زبان

کددرس: ۳

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف: افزایش دانش، آگاهی و توانایی نقد و بررسی متون به منظور دستیابی به دیدگاه‌ها و نگرش‌های جدید در زمینه روند طبیعی پردازش زبان.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

دیدگاه‌های بررسی فرایندهای درک و بیان زبان (دیدگاه زبان‌شناختی، روان‌شناختی، عصب‌شناختی).
اساس عصب‌شناختی زبان (برتری عملکرد زبان، منطقه بندی عملکرد زبان، کارکرد مناطق مختلف قشر و زیرقشری در ارتباط با زبان).

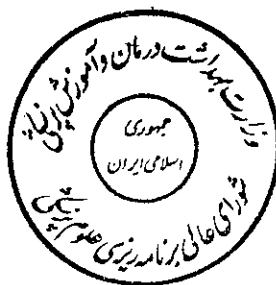
الگوهای درک زبان (پردازش پایین به بالا و بالا به پایین، پردازش فعال و انفعالی، پردازش متوالی و موازی).

ارتباط درک زبان با شناخت.

الگوهای بیان زبان (تفکر و تصمیم‌گیری برای آغاز بیان، مرحله عصبی زبانی، مرحله برنامه‌ریزی حرکتی، مرحله عصبی - عضلانی و اجرای حرکت، بازبینی و نقش بازخوردها).

منابع:

- 1- Subhash C. Bhatnag. Neuroscience for the study of communication disorders. Lippincott Williams and Wilkins. 2002.
- 2- Lass Mc Reynolds, Nothorn and yoder. Speech, Language and hearing. Philadelphia: W.B Saunders. 1982.
- 3- Miller, Joanne, L. and Peter Eimas. Speech, Language and communication . Sandiago: Academic Press. 1995.

سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی

کد درس: ۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

پیش نیاز: ---

هدف: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزای مختلف یک رایانه را بشناسد و عملکرد هر یک را بداند. با سیستم عامل ویندوز آشنا شده، بتواند آن را نصب و رفع ایراد کند و کار با برنامه های کاربردی مهم آن را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت می باشد، به شکلی که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعات رشته خود آشنا شود. در نهایت باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

سرفصل درس: ۹ ساعت نظری، ۱۲ ساعت عملی

۱- آشنایی با رایانه شخصی:

- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

- کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

۲- آشنایی و راه اندازی سیستم عامل ویندوز:

- آشنایی با تاریخچه ای از سیستم های عامل پیشرفته خصوصا ویندوز.

- قابلیت و ویژگیهای سیستم عامل ویندوز.

- نحوه نصب و راه اندازی سیستم عامل ویندوز و نحوه تنظیمات مربوط.

- نحوه استفاده از Help ویندوز.

- آشنایی با برنامه های کاربردی مهم ویندوز.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعات مهم و نرم افزارهای علمی کاربردی رشته تحصیلی:

- معرفی مفاهیم و ترمینولوژی اطلاع رسانی.

- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Biological Abstract, Embase, Medline و

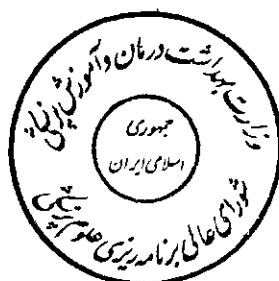
... نحوه جستجو در آنها.

- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود بر روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

۴- آشنایی با اینترنت:

- آشنایی با شبکه های اطلاع رسانی BBC و اینترنت و ....
- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آنها.
- فراگیری نحوه تنظیمات مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
- نحوه کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
- آشنایی با چندین Site معروف و مهم رشته تحصیلی.

کاربرد آمار پیشرفته در پژوهشهای بالینی گفتار و زبان

کد درس: ۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف: ارتقای دانش و معلومات دانشجو به سطحی که قادر باشد شخصا به تجزیه و تحلیل دقیق آماری داده‌های حاصل از پژوهشها پردازد.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

۱- روشهای نمونه گیری.

۲- مروری بر آزمون فرضیه ها.

۳- آنالیز رگرسیون چند متغیره.

۴- آنالیز واریانس چند طرفه و آنالیز کوواریانس.

۵- آنالیز نسبت شانسیها (ODDS Ratio).

۶- تجزیه و تحلیل متغیرهای طبقه ای.

۷- آمار غیر پارامتری چند متغیره.

۸- آنالیز مدل‌های خطی کلی (GLM).

۹- شیوه تجزیه و تحلیل در پژوهشهای بالینی گفتار و زبان.

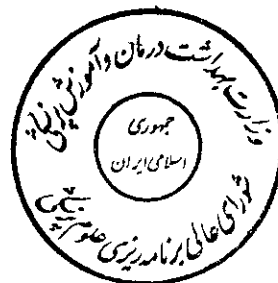
منابع:

۱- دیکنسن گینبز، جین (مؤلف)، شهلائی، عبدالرحیم و عمیدی، علی (مترجمین)، استنباط آماری ناپارامتری. تهران: مرکز نشر دانشگاهی ۱۳۶۷.

۲- شیو لسون، ریچارد ج. (مؤلف)، کیامنش، علیرضا (مترجم)، استدلال آماری در علوم رفتاری، چاپ دوم، تهران: موسسه انتشارات جهاد دانشگاهی ۱۳۶۸.

۳- کوهن، لوئیس و هایلیدی، میشل (مؤلفین) دلاور، علی (مترجم)، آمار در علوم تربیتی و تربیت بدنی، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی ۱۳۷۲.

۴- نصف، مرتضی، اصول و روشهای آماری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۷۲.

روشهای تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان

کد درس: ۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: اواحد نظری - اواحد عملی

پیش نیاز: کاربرد آمار پیشرفته در پژوهشهای بالینی گفتار و زبان

هدف: آشنایی دانشجویان با روشهای علمی مورد نیاز برای تهیه طرح های تحقیقاتی دقیق و روشهای نقد و بررسی موشکافانه پژوهشی معاصر در زمینه آسیب شناسی گفتار و زبان.

سرفصل درس: ۱۷ ساعت نظری، ۳۴ ساعت عملی

- ۱- تعریف تحقیق و اهمیت آن.
- ۲- شناسایی مسأله و انتخاب موضوع.
- ۳- بیان مسأله.
- ۴- بررسی متون و اطلاعات موجود.
- ۵- بیان اهداف و فرضیه ها.
- ۶- روش بررسی :
  - متغیرها، تعریف عملیاتی متغیرها.
  - نوع مطالعه.
  - فنون جمع آوری داده ها.
  - جامعه آماری، روش نمونه گیری.
  - تجزیه و تحلیل داده ها.
  - ملاحظات اخلاقی.
  - پیش آزمایش روش تحقیق.
- ۷- طرح کار (نیروی انسانی، زمانبندی)
- ۸- مدیریت اجرای طرح و نحوه بهره برداری از نتایج.
- ۹- منابع و بودجه لازم.
- ۱۰- نحوه نگارش خلاصه طرح.

سرفصل بخش عملی: دانشجوی موظف است حداقل ۱۰ مقاله جدید پژوهشی در زمینه آسیب شناسی گفتار و زبان را مورد مطالعه و به لحاظ روش پژوهشی و نحوه ارزیابی نتایج و یافته ها، مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و با کمک مدرس به نقد و بررسی روش ها پردازد.

منابع:

- 1- Whitaker, H. Handbook of Neurolinguistics. New York: Academic press, 1998.
- 2- Wesburg. Research strategies. New York: Academic Press, 1998.

اصول آزمون سازی برای تشخیص و ارزیابی اختلال های گفتار و زبان

کد درس: ۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روشهای تحقیق در آسیب شناسی گفتار و زبان

هدف: آشنا کردن دانشجویان با اهمیت آزمون ها در ارزیابی و فنون تهیه آزمون و نیز شیوه های غیررسمی ارزیابی بالینی.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

۱- اصول تهیه آزمون:

- تاریخچه آزمون سازی.

- تعریف آزمون معلم ساخته.

- اصول ساختن پرسشهای آزمون.

- تجزیه و تحلیل پرسشهای آزمون.

- اعتبار و پایایی آزمون.

- روایی آزمون.

- هنجارها.

- روشهای اجرا و نمره گذاری.

۲- شیوه های ارزیابی بالینی رسمی:

- معرفی آزمونهای گفتار و زبان (ساختار، نمره گذاری و نحوه اجرا).

۳- شیوه های ارزیابی بالینی غیررسمی:

- مشاهده.

- مصاحبه.

- چک لیستها.

- تهیه نیمرخ بیمار.

۴- آزمونهای تشخیصی - درمانی اختلال های گفتار و زبان:

- ساختار و مبانی نظری آزمون های گفتار و زبان.

- شیوه های نمره گذاری و ارزیابی آزمون های گفتار و زبان.

منابع:

۱- مگنوسون: داوید (مؤلف)، براهنی، محمدنقی (مترجم)، مبانی نظری آزمونهای روانی، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۱۳۵۷.

۲- گنجی، حمزه. آزمونهای روانی، مبانی نظری و عملی، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۶۷.

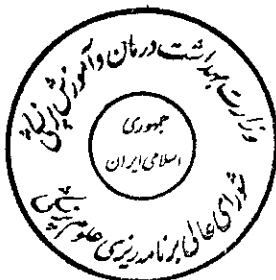
۳- پاشا شریفی، حسن. اصول روان سنجی و روان آزمایی، تهران: انتشارات رشد. ۱۳۷۳.

۴- ثراندیک، رابرت ال (مؤلف)، هومن، حیدرعلی (مترجم)، روان سنجی کاربردی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. ۱۳۶۹.

5-Emerick, Lon L. & Hatten, John T. Diagnosis and Evaluation in speech Hall, 1974. Pathology. New Jersey: Prentice

6-Paradis, M. The Assessment of Bilingual Aphasia. Nj: Lawrence Erlbaum, 1987.

7-Goodglass & Caplan. Boston Diagnostic Aphasia Examination. New-York: Lippincott Williams & Wilkins, 1983.

سمینار پژوهشی بالینی در اختلالات گفتار و زبان

کد درس: ۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی (۶۸ ساعت)

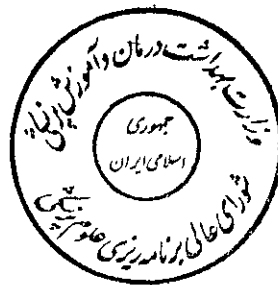
پیش نیاز: روشهای تحقیق در آسیب‌شناسی گفتار و زبان

هدف: به دست آوردن مهارت در طراحی تحقیق و ارزشیابی و تحلیل آن.

روش اجرا:

دانشجو موظف است یک طرح تحقیق در زمینه مباحث بالینی اختلالات گفتار و زبان تهیه کرده و آن را نقد، ارزیابی و اجرا نماید.

موارد فوق با نظارت استاد راهنما صورت می‌پذیرد. دانشجو باید نتایج ارزشیابی، بررسی و تحلیل کار خود را به صورت کتبی و شفاهی گزارش نماید.

آزمایشگاه گفتار و زبان

کد درس: ۹

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ---

هدف: آشنایی دانشجویان در استفاده از دستگاه‌های مربوط به مطالعه، بررسی و ارزیابی اختلالات گفتار و زبان و صوت.

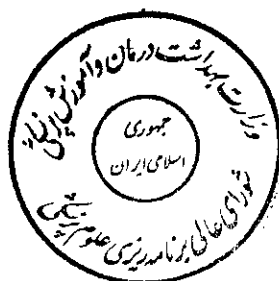
سرفصل درس: ۱۰۲ ساعت

آشنایی با:

- اسپکتوگرافی.
- الکترومایوگرافی.
- الکترو لارنگوگرافی.
- الکتروپلاتوگرافی.
- روشهای تصویرسازی.
- روشهای شنیداری-ادراکی تجربی (experimental audio-perceptual).
- روشهای میکرو کامپیوتر.
- استروبو سکوپ.

منابع:

- 1-Ball, M.J. Instrumental clinical phonetics. London: Whurr Publishers, 1997.
- 2-Ball, M.J. Phonetics For speech pathology. London: Whurr Publishers, 1993.
- 3-Zigler & Deger. Clinical Phonetics & linguistics. London: Whurr Publishers, 1998.
- 4-Baken R.J, Orlikoff F Robert. Clinical measurement of speech & voice. New-York: Zoo Singular pub, 1999.

بررسی و مطالعه شاخص های طبیعی گفتار و زبان

کد درس: ۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -----

هدف: آشنایی دانشجویان با شاخصهای طبیعی جنبه های مختلف گفتار و زبان .

سرفصل درس: ۳۴ ساعت

شاخصهای مربوط به واژگان:

- واژگان.

- صرف.

- نحو.

- کاربرد شناسی.

- معناشناسی.

- سرعت گفتار.

- تولید گفتار.

- نوای گفتار.

منابع :

- 1- Lee , victor & Gupta , prajna Das. Children's cognitive & language development. Oxford : Blackwell, 1995.
- 2- Fletcher, Paul & McWinney , Brain. The handbook of child language. Massachusetts: Blakwall, 1995.

کارآموزی

کد درس: ۱۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارآموزی

پیش نیاز: ---

سرفصل درس: ۱۵۳ ساعت

کارآموزی الف:

عنوان اول: کاربردهای آزمایشگاه گفتار و شنوایی در اختلالات گفتار و زبان.
هدف: در این واحد دانشجویان با انواع آزمونهای پیرابالینی و آزمایشگاهی و کاربرد آنها در تشخیص و درمان اختلالات در کلینیکها و مراکز گفتاردرمانی آشنا می‌شوند. در طول این دوره تهیه گزارش موردی از یک نمونه اختلال با کاربردهای آزمایشگاهی و ارائه آن در پایان نیمسال انجام می‌شود.

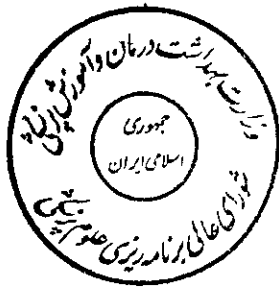
کارآموزی ب:

عنوان دوم: بیماریهای گوش و حلق و بینی و اختلالات عضوی و رشدی گفتار و زبان.
هدف: در این واحد دانشجویان با انواع بیماریهای گوش و حلق و بینی و انواع جراحیهای ترمیمی نواقص اندامهای گفتار در مبتلایان به انواع اختلالات رشدی گفتار و زبان، از طریق مشاهده مستقیم در مراکز درمانی-آموزشی آشنا می‌شوند و در طول نیمسال، از یک مورد اختلال، گزارش جامعی در زمینه تشخیص و درمان آن تهیه و در انتهای ترم ارائه می‌دهند.

کارآموزی ج:

عنوان سوم: بیماریهای مغز و اعصاب و روان و اختلالات اکتسابی گفتار و زبان.
هدف: در این واحد دانشجویان با انواع اختلالات گفتار و زبان ناشی از ضایعات مغزی و شیوه‌های ارزیابی و تشخیص آنها در مراکز درمانی آشنا می‌شوند. در طول یک ترم، یک مورد اختلال زبانی ناشی از ضایعه مغزی را مشاهده علمی کرده و گزارش جامع آن را در انتهای نیمسال ارائه می‌دهند.

ارزیابی و درمان اختلالات صدا

کد درس: ۱۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری، ۱ واحد عملی

پیش نیاز: آزمایشگاه گفتار و زبان

هدف: کسب مهارت در ارزیابی و تشخیص افتراقی انواع اختلالات صدا و روشهای درمانی آن.

سرفصل درس: ۱۷ ساعت نظری، ۳۴ ساعت عملی

۱- ارزیابی صوت:

- بسامد پایه و شدت صوت.

Breathiness -

Harshness -

Hoarseness -

Jitter-Shimmer -

CQ& OQ -

۲- ارزیابی عملکرد تارهای صوتی:

(ELG) Electrolaryngography

روشهای ارزیابی عینی:

- استربوسکوپي.

- لارنگوسکوپي.

۳- بررسی میزان خیشومی شدگی:

- از طریق بررسی نسبت صدای خیشومی به صدای دهانی.

- از طریق بررسی ارتعاش بینی.

hinomanometry-

ustic Rhinometry-

۴- اندازه گیری عملکرد ماهیچه های صوتی از طریق الکترومایوگرافی (EMG).

۵- بررسی اختلالات صوتی و بلع از طریق روشهای Imaging.

۶- کسب توانایی تفسیر و تحلیل اطلاعات به دست آمده از طریق معاینه، مصاحبه، مشاهده و بررسی

حاصله از نتایج آزمایشگاهی جهت تمیز اختلالات صوت و برنامه ریزی درمانی.

۷- ملاحظات مربوط به صدا درمانی در کودکان و بزرگسالان.

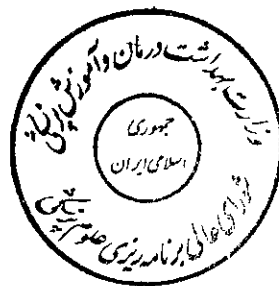
عملی: دانشجو باید افراد مبتلا به اختلالات صوت را در کلینیک و آزمایشگاه گفتار و زبان

مورد بررسی و مطالعه دقیق قرار دهد و بر اساس نتایج حاصله از بررسی با سرپرستی

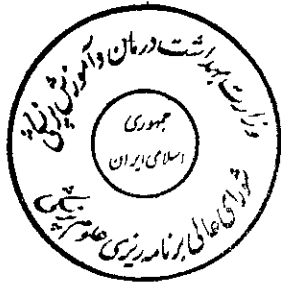
مدرس ، برنامه درمانی را طرح و اجرا نماید.

منابع:

- 1-Martin J. Ball & Chris code. Instrumental clinical Phonetic. London: Whurr Pub, 1997.
- 2-Baken R.J & Orlikkoff. E Robert. Measurement of speech & voice New-York: Zoo singular, 1997.
- 3-Rubin . John s. Satalul R. Korivin. Gwens, & Gould . Wilbur J. Diagnosis & Treatment of voice disorders. New York: Igaru Shoin,1998.
- 4-Boon, Daniel R. The voice & Therapy. New jersy: prentic Hall,1977.
- 5-Aronson, Arnold E. Clinical voice disorders. Third edition. London: Thieme, 1990.

مبانی نظری لکنت و روش های درمان

کد درس: ۱۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -----

هدف: آشنایی دانشجویان با فرضیه ها و نظریه ها در زمینه آسیب شناسی لکنت و رویکرد های عصب- روان شناختی و روانشناختی اجتماعی و ملاحظات ژنتیکی و محیطی آن.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- نوروفیزیولوژی لکنت با مطالعه نقش آمیگدال، هیپوتالاموس، شکنج سینگولیت قدامی، هیپوکامپ، سیتوم و ناحیه سیتال، تالاموس، نیمکره راست مغز، منطقه حرکتی مکمل، مخچه در بروز ناروانی گفتار.
- تأثیر محرکات عاطفی و برانگیختگی دستگاه لیمبیک بر دستگاه نوروفیزیولوژی.
- اثر محرکات شرطی شده مانند ترس بر دستگاه نوروفیزیولوژیک.
- ارتباط یادگیری و شرطی شدگی با نوروفیزیولوژی لکنت.
- مطالعه لکنت با استفاده از روشهای تصویربرداری از دستگاه عصبی مرکزی.
- معیار ارزیابی شدت لکنت بر اساس دیدگاه رایلی.
- تجزیه و تحلیل روانی گفتار.
- ارزیابی و تشخیص تنش و اجتناب همراه با ناروانی گفتار در کودکان.
- ویژگی های نظری گفتار در کودکان مستعد به لکنت.
- پیشگیری از وقوع لکنت در مراحل اولیه رشد گفتار و زبان.
- روش همه جانبه در درمان لکنت.
- بررسی دیدگاه های مربوط به تغییر و اصلاح لکنت.
- تجزیه و تحلیل رفتار متقابل کودک و والدین.
- افزایش عزت نفس در کودکان.
- تغییر نگرش در کودکان مبتلا به لکنت.
- برنامه درمان Lid combo برای کودکان دارای ناروانی گفتار پیش از ورود به دبستان.
- درمان لکنت کودکان بر اساس شیوه های رفتار درمانی.
- درمان لکنت کودکان بر اساس شیوه های روان درمانی.
- استفاده از روش های درمانی بر اساس قواعدجامع روانی گفتار.

- درمان کودکان لکنتی مبتلا به اختلالات واج شناختی.

منابع:

- 1- Bloom, Charlen. Synergistic stuttering therapy. USA: Butterworth Heinemann, 1999.
- 2- Robert I. The three dimensions of stuttering. London: Whurr Pub, 1999.

آسیب شناسی و درمان اختلالات تولید

کد درس: ۱۴

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -----

هدف: آشنایی با واحدهای برنامه ریزی تولید در مغز، بیومکانیک اندامها در گفتار و تجزیه و تحلیل پارامترهای تولیدی با ابزار آزمایشگاهی جهت درمان اختلالات تولید.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- ۱- نظریه های تولید و آشنایی با برنامه ریزی مغز برای فعالیتهای تولیدی.
- ۲- جنبه های روانشناختی زبان در دریافت محرکهای گفتاری و تجزیه و تحلیل آنها.
- ۳- شکل گیری عصبی - حرکتی تولید در سطوح مختلف بازخورد مربوط به گفتار.
- ۴- نوروفیزیولوژی عملکرد دستگاه گفتار با تأکید بر جنبه های بیومکانیک اندامهای تولیدی.
- ۵- روشهای تجزیه و تحلیل پارامترهای گفتاری با ابزارهای آزمایشگاهی گفتار و زبان و تفسیر داده ها (همخوانها - واکه ها ، هماهنگی در تولید و فرمتهای تولید).
- ۶- روشهای آزمایشگاهی در ارزیابی و تجزیه و تحلیل اختلالات تولید:

-Imaging

-E.M.G

-Platograph

-Spectrography

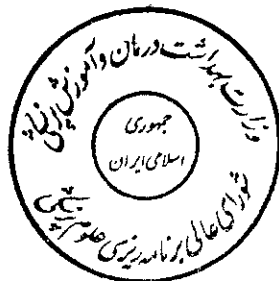
۷- روشهای بالینی در ارزیابی و تشخیص اختلالات تولید در آسیبهای عصبی - حرکتی و نقص های ساختمانی:

- روشهای بالینی در ارزیابی و تشخیص اختلالات واج شناختی.
- آشنایی با روشهای جراحی در ترمیم نواقص ساختمانی اندامهای تولید گفتار.
- آشنایی با روشهای پیشرفته درمان اختلالات تولید:
- ۱- درمان اختلالات حرکتی (دیزارتیری - آپراکسی).
- ۲- درمان اختلالات واج شناختی.

منابع:

- 1-Caruso, Anbony & Stand & Edythea. Clinical management of motor speech disorder in children. New York: Thieme, 1999.
- 2-Ingram, David . Phonological disability in children. London: Whurr Pub, 1989.

- 3-Howell, Janet & Deam, Elizabeth. Treating phonological Disorder in children. London : Whurr Pub, 1994.
- 4-Brookshire. Robert H. Introduction to Neurogenic communication disorders. U.S.A: Mosby year book, Inc.,1992.

مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی دستگاه شنیداری

کد درس: ۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -----

هدف: آشنایی با سیستمهای عصبی عملکردی شنیداری.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

۱- مسیر شنیداری.

۲- نوروفیزیولوژی سیستم شنیداری مرکزی.

۳- نوروفیزیولوژی مراکز ارتباطی شنیداری زبان:

- راه شنوایی میانی.

- راه شنوایی داخلی.

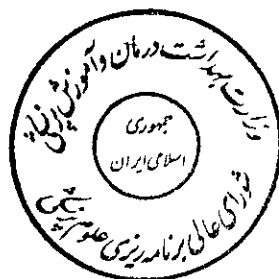
- نوروفیزیولوژی سیستم تعادل.

منابع:

1-Chermak, Gail, & Musiek Frank E. Central Auditory Processing

Disorders New Perspectives. San Diego: Singular publishing Group,
1997.

2-Demonet J.F Chollet, F Ramsay S, Cardebt D, Nespoulos J-L Weser. The
anatomy of phonological & semantic processing in normal subjects.
London : Whurr Pub, 1999.

آسیب شناسی و توانبخشی گفتار و زبان در افراد مبتلا به افت شنوایی

کد درس: ۱۶

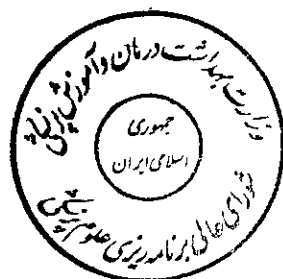
تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی دستگاه شنیداری
هدف: افزایش سطح آگاهی دانشجویان با آسیب های گفتاری و زبانی ناشی از افت شنوایی، ارزیابی جهت تشخیص اختلالات گفتار و زبان این افراد با شیوه های مختلف ارزیابی و نیز طرح و اجرای برنامه درمانی.

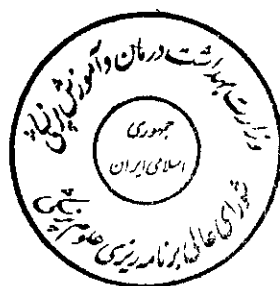
سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- ۱- تاریخچه آموزش و توانبخشی آسیب دیدگان شنوایی.
- ۲- مکاتب و دیدگاه های آموزشی در آسیب دیدگان شنوایی.
- ۳- آسیب دیدگی شنوایی و تأثیر آن بر گفتار و زبان بر حسب زمان وقوع آسیب دیدگی.
- ۴- روند رشد گفتار و زبان در کودکان آسیب دیده شنوایی:
  - با والدین شنوا.
  - با والدین ناشنوا.
- ۵- شناخت و رشد شناختی در آسیب دیدگی شنوایی.
- ۶- اختلالات گفتار و زبان در آسیب دیدگی شنوایی مادرزادی.
- ۷- اختلالات گفتاری در آسیب دیدگی شنوایی اکتسابی.
- ۸- اختلالات خواندن در آسیب دیدگی شنوایی.
- ۹- نوع و نحوه استفاده از وسایل کمک شنوایی، کاشت حلزون.
- ۱۰- تجزیه و تحلیل روش های ارتباطی رایج در آسیب دیدگی شنوایی و انتخاب روش ارتباطی مناسب برای هر بیمار.
- ۱۱- توانبخشی آسیب دیدگان شنوایی برای کشف قواعد زبانی و به کارگیری گفتار.
  - استفاده مفید از شنوایی باقیمانده.
  - تربیت گفتار و بهبود آواسازی.
  - تربیت شنوایی.
- ۱۲- راهکارهای ارتقای قابلیت آسیب دیدگان شنوایی.

منابع:

- 1-Bamford, Jon & Sanders, Elain. Hearing, auditory perception & language disability. London: Whurr Pub, 1991.
- 2-Jerome, G. Dlpinerm, Patricia, A. McCarthy. Rehabilitative auditory: childern & adult. Philadelphia.:William & Wilkins, 2000.
- 3-Derek A. Sanders. Aural rehabilitation: A management model. England. Prentice-Hall Inc., 1982.

مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان

کد درس: ۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: -----

هدف: آشنایی دانشجو با کارکردهای اختصاصی دستگاه اعصاب مرکزی در ارتباط با گفتار و زبان
سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

۱- نوروفیزیولوژی مراکز مختلف مغز در هر دو نیمکره اعم از قشر و زیر قشر مغز در ارتباط با گفتار و زبان.

۲- نوروفیزیولوژی زبان و ذهن در افراد سالم و افراد مبتلا به آسیب دیدگی مغز.

۳- چگونگی ارتباط مراکز قشری و زیر قشری مغز در ارتباط با گفتار و زبان.

۴- نوروفیزیولوژی دو زبانگی.

۵- نوروفیزیولوژی دستگاه شنیداری مرکزی.

۶- نوروفیزیولوژی مراکز ارتباطی شنیداری.

۷- نوروفیزیولوژی دستگاه تعادلی.

منابع:

- 1- Haiganoosh Whitaker & Harry Whitaker. Study neurolinguistics. Volume 3. London: Academic Press Institute, 1997 .
- 2- Sidney J. Segalowitz & Frederic A . Gruber. Language development and neurological theory. London: Academic Press Institute, 1997.
- 3- Vernon B. Mountcastle. Perceptual neuroscience, the cerebral cortex. Harvard University Press, 1998.

عصب شناسی زبان

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان.

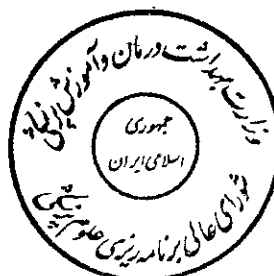
هدف: آشنایی با دیدگاه های مختلف عصبی-روانشناسی در ارتباط با گفتار و زبان.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- ۱- نوروسایکوفیزیولوژی مراکز مختلف گفتار و زبان در نیمکره برتر اعم از قشر مغز و زیر قشر مغز.
- ۲- نوروسایکوفیزیولوژی مراکز مختلف گفتار و زبان در نیمکره غیر برتر اعم از قشر مغز و زیر قشر مغز.
- ۳- چگونگی ارتباط بین دو نیمکره در ارتباط با گفتار و زبان.
- ۴- پردازش محرکهای زبانی و غیرزبانی در مغز.
- ۵- روند دریافت محرکهای زبانی و پردازش آن در مغز.
- ۶- تکامل برتری طرفی در مغز و ارتباط آن با شناخت.
- ۷- زبان پریشی ناشی از آسیب دیدگی قشر مغز.
- ۸- زبان پریشی ناشی از آسیب دیدگی زیر قشر مغز.

منابع:

- 1-Bradshaw & Mattingley – Jason B.. Clinical neuropsychology. California Academic, 1995.
- 2-Lass, McReynold, Nothem & Yoder. Speech & Language & hearing. Vol1. Philadelphia: W.B.Saunders, 1982.
- 3-Russell, peter. The brain book. London: Routledge, 1994.
- 4-Springer, Sallyp & Detsch. Goerge. Leftbrain, Right brain. Fourth ed. New York: Freeman, 1993.

مدلهای شناختی در تولید و درک گفتار زبان

کد درس: ۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان.

هدف: آشنایی دانشجویان با نظریه ها و فرضیات رایج در زمینه ارتباطات انسانی با تأکید بر زبان شفاهی نوشتاری، معرفی مدلهای نظری اصلی در زمینه فرآیندهای شناختی - زبانی و کنترل حرکتی گفتار و سوابق تحقیقاتی آنها.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

۱- مدلهای تولید گفتار (از اندیشه تا حرکت).

۲- مدلهای پردازش شنیداری - کلامی (از صدا تا معنا).

۳- مدلهای تقلید (تکرار) کلامی.

۴- مدلهای نامیدن.

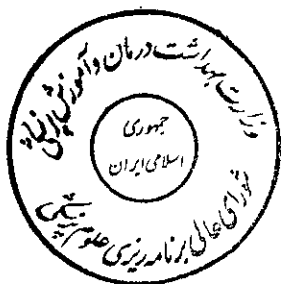
۵- مدلهای خواندن.

۶- مدلهای نوشتن.

منابع:

- 1-Chermak, Gail D & Musiek, Frank E. Central Audiotry Processing Disorders, New Perspective. Sandiego: Singular Publishing Group, 1997.
- 2-Dalton, Paggy & Hardcastle, W.J. Disorders of Fluency, Second ed. London: Whurr Pub, 1989.
- 3-Lapointe, Leonard. Aphasia and Related Neurogenic Language Disorders. London: Thieme Company, 1990.
- 4-Lass, Mc Reynolds, Nothern & Yoder. Speech, Language and Hearing. Vol I. Philadelphia: W.B Saunders, 1982.
- 5-Miller, Joanne L. & Eimas, Peter D.. Speech, Language & Communication. Sandiego: Academic Press, 1995.

نظریه های رشدی زبان و شناخت

کد درس: ۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ----

هدف: آشنایی دانشجویان با نظریه های مختلف در زمینه رشد عادی گفتار و زبان در کودکان و به دست آوردن دیدگاه در زمینه رشد و شناخت.

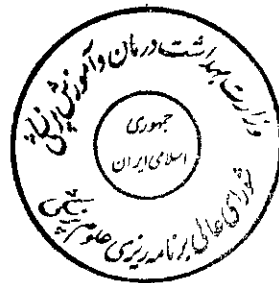
سرفصل درس: ۳۴ ساعت نظری

- ۱- دیدگاه زبان شناختی.
- ۲- دیدگاه عصبی - زبانی.
- ۳- رویکرد رفتارگرا.
- ۴- رویکرد شناختی.
- ۵- دیدگاه روانی - زبانی.
- ۶- نظریه تعاملی (محیط و نهاد).
- ۷- مباحث اساسی در زمینه رشد گفتار و زبان:
  - رشد اولیه زبان.
  - واژه اولیه.
  - یادگیری گرامر.
  - رشد کاربردی زبان.
  - رشد معنایی.
  - رشد ظرفیت زبان.

منابع:

- 1-Berk, Laura E .Child Development. Second ed. Boston: Allyn & Bacon, 1991.
- 2-Crystal. Grammatical analysis of language. Second ed. London: Whurr Pub, 1990.
- 3-Fletcher, Paul & McWhinney. BrainThe Handbook of child language. Massachusetts: Blackwell, 1995.
- 4-Locke, John L. The child's path to spoken language. Second ed. Cambridge: Harvard University Press, 1995.
- 5-Lee, Victor & Gupta, Prajna Das. Children's cognitive & language development. Oxford: Blackwell, 1995.

- 6-Piaget, Jean. The language and thought of the child. Routledge & Ragan Paul. London, 1959.
- 7-Pinker, Steven. Language learnability & language development. Cambridge: Harvard University Press, 1996.

آسیب شناسی و روشهای درمان اختلالات رشدی زبان

کد درس: ۲۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: نظریه های رشدی زبان و شناخت.

هدف: آشنایی دانشجویان با جدیدترین تقسیم بندی ها در زمینه اختلالات دوران رشد زبان و مبانی

نظری و تحقیقات مرتبط با آن و نیز رویکردهای درمانی مربوط.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت

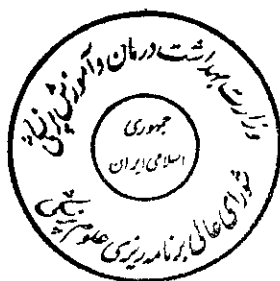
- ۱- تقسیم بندی ها:
  - علت شناختی.
  - رفتاری.
  - فرآیند مدار.
- ۲- انواع اختلالات (تعریف، ارزیابی و درمان):
  - آگنوزی شنیداری - کلامی.
  - دیس پراکسی کلامی.
  - سندرم نقص برنامه ریزی واجی.
  - سندرم واجی - نحوی.
  - سندرم نقص واژگانی - نحوی.
  - سندرم نقص معنایی - کاربردی.
- ۳- اختلال ویژه زبانی (SLI).
- ۴- اختلالات زبان در کودکان عقب مانده ذهنی.
- ۵- تعریف اختلالات یادگیری (نظریه ها و مفاهیم).
- ۶- بررسی علت شناختی اختلالات یادگیری.
- ۷- طبقه بندی ها و زیر گروه های اختلالات یادگیری.
- ۸- فرایندهای توجه، ادراک و حافظه در کودکان دارای اختلالات یادگیری.
- ۹- ملاحظات اجتماعی و عاطفی.

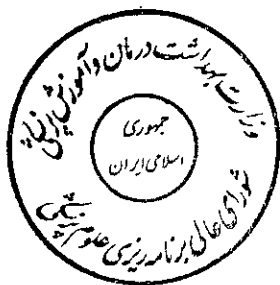
۱۰- ارزیابی:

- گفتار.

- خواندن.

- نوشتن.

- ریاضیات.

۱۱- درمان:

- اصول درمان.

- عوامل مؤثر بر درمان.

- روشهای درمانی.

- ثبت نتایج درمانی.

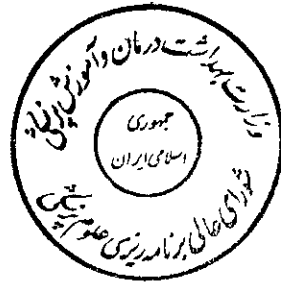
- تثبیت آموزش.

۱۲- پیشگیری

منابع:

- 1-Byers Brown, Betty & Edwards, Margaret., Developmental Disorders of Language. London: Whurr Pub, 1989.
- 2-Fletcher, Paul & Hall, David. Specific Speech & Language Disorders in children. London: Whurr Pub, 1993.
- 3-Howell, Janet & Dean Elizabeth. Treating Phonological Disorders in children, Metaphon, Theory to practice . Second ed. London: Whurr Pub, 1994.
- 4-Ingram, David. Phonological Disability in children. Second ed. London: Whurr Pub, 1992.
- 5-Less, Janet & Urwin, Shelagh. Children with Language Disorder. London: Whurr Pub, 1991.
- 6-Mc Tear, Michael F. & Conti - Ramsden, Gina. Pragmatic Disabilities in children. London: Whurr Pub, 1994
- 7-Ronal, Jean A & Edwards, Susan. Language in Mental Retardation. London: Whurr Pub, 1997.
- 8-Gates, Bob. Learning Disabilities. New York: Churchil Livingstone, 1997.
- 9-Reid, D.K & Hresko, Wayne P A. Cognitive Approach to Learning disabilities. New York: McGraw - Hill Book, 1981.
- 10-Rourke , Byron P. Learning Disabilities, A Neuropsychological Perspective . Thousand oaks: SAGE, 1994.
- 11-Snowling. Dyslexia: A Cognitive Developmental Perspective. Oxford : Blackwell, 1995.
- 12-Wallace, Gerald & Mcloughlin, James A. Learning Disabilities,

Concepts and characteristics. Columbus: Charles E. Merrill, 1975.
13-Wong, Bernice Y.L. The ABCs of Learning Disabilities, Sandiego:
Academic press, 1996.

مباحث پیشرفته در زبان شناسی بالینی

کد درس: ۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: زبان شناسی و آوا شناسی کلینیکی.

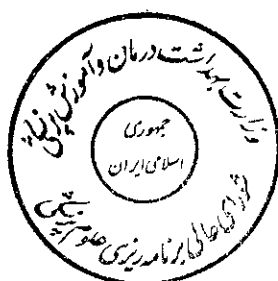
هدف: آشنایی با مباحث روشهای ارزیابی و تجزیه و تحلیل اختلالات زبان در ضایعات مغزی و اختلالات رشدی.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت

- شیوه های تجزیه و تحلیل نوع اختلال بر پایه شواهد بالینی.
- بررسی اختلال همگانی زبان پس از ضایعات مغزی.
- شناسایی اختلالات خاص هر زبان پس از ضایعات مغزی.
- شناسایی معیارهای تشخیص افتراقی اختلالات زبانی پس از ضایعات مغزی.
- شیوه های طبقه بندی اختلالات زبانی با توجه به شواهد بالینی.

منابع:

- 1- Mennil et al. Nonfluent Aphasia multilingual word. Bonjaio, 1995.
- 2- Menr lise & Obler K. Grammatic Speech: A cross Language Native source. Vol3. Benjamin press, 1997.
- 3- Paradis, M. Pragmatics in Neurogenic Disorder. Canada: pergamn press, 1998.
- 4- Paradis M. Aspects of Bilingual Aphasia. Canada: Pergaman press, 1995.

آسیب شناسی و روشهای درمان زبان پریشی

کد درس: ۲۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مباحث پیشرفته نوروفیزیولوژی گفتار و زبان.

هدف: آشنایی دانشجویان با روشهای ارزیابی رسمی و غیررسمی و مبانی نظری درمان زبان

پریشی و رویکردهای درمانی عمده در زبان پریشی و انجام مطالعه بالینی در کلینیک.

سرفصل درس: ۳۴ ساعت

- ۱- ملاحظات روان شناختی.
- ۲- ملاحظات زبان شناختی.
- ۳- ملاحظات عصب شناختی.
- ۴- ملاحظات شناختی.
- ۵- آزمونهای جامع زبان پریشی (PICA, WAB, BDAE, MTDDA).
- ۶- آزمونهای اختصاصی زبان پریشی (نامیدن، درک شنیداری، گفتار خود به خودی).
- ۷- اصول درمان در زبان پریشی.
- ۸- رویکردهای درمانی در نامیدن.
- ۹- آموزش گفتار خود به خودی در سطح جامعه.
- ۱۰- رویکردهای درمانی برای بهبود درک شنیداری.
- ۱۱- خواندن و نوشتن.
- ۱۲- تعادل نیمکره راست و چپ در درمان زبان پریشی.
- ۱۳- توان بخشی زبان در زبان پریشی فرد دو زبانه.
- ۱۴- روشهای تشخیص افتراقی در زبان پریشی.

منابع:

- 1- Barnett, Henry J.M. Mohr, J.P. Stein, Bennett M. & Yatsu, Frank M. Stroke: Pathophysiology, Diagnosis & Management. Second ed. New York: Churchill Livingstone, 1992.
- 2- Christensen, Anee – Lise & Uzzell, Barbara, P. Brain Injury & Neuropsychological Rehabilitation, International Perspectives, New Jersey: LEA, 1994.
- 3- Code, C. and Muller, D.J. Aphasia therapy, Studies in disorders of communication. 2 ed. London. Whurr Pub, 1989.

- 4-Davis, Albyn C. A Survey of Adult Aphasia and Related Language Disorders. second ed. New Jersey: Prentice Hall, 1993.
- 5-Finlayson, M. Alan. J & Garner, Scott, H. Brain Injury Rehabilitation, Clinical considerations. Maryland: Williams & Wilkins, 1994.
- 6-Goodglass, H, & Kaplan E. The Assessment of Aphasia. Boston: Lippincott, Williams & Wilkins, 2003.
- 7-Paradis, M. G. Libber. The Assessment of Bilingual Aphasia. USA: Lawrence, 1987.

۸- نیلی پور، رضا. آزمون زبان پریشی فارسی. تهران. دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۶۲.

۹- نیلی پور، رضا. پری بخت، پروین. آزمون زبان پریشی فارسی، آمریکا. لورنس ال بهام. ۱۳۶۴

- 10-Paradis, M. Foundations of Aphasia Rehabilitation. Canada: Pergaman press, 1998.

